

ਰੁਪ-ਰੇਖਾ

੧) ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸੀਪਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ (ਪੀਐੱਮਐੱਸਆਈਪੀ) ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਪਹਿਲ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਏਸ਼ੀਅਨ ਇਨਫਰਾਸਟਰਕਚਰ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਬੈਂਕ (ਏਆਈਆਈਬੀ) ਵੱਲੋਂ ਫੰਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੇ ਚਾਰ ਹਿੱਸੇ ਹਨ: ਸ਼ਹਿਰੀ ਸੇਵਾ ਡਿਲੀਵਰੀ ਸਿਸਟਮ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ, ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਸੁਧਾਰਨਾ, ਕੋਵਿਡ-19 ਸੰਕਟ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪ੍ਰਬੰਧਨ। ਪੀਐੱਮਐੱਸਆਈਪੀ ਵਿੱਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਬਲਕ ਵਾਟਰ ਸਪਲਾਈ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਹਿਮ ਪਹਿਲ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਸਤਹੀ ਜਲ ਸਰੋਤਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਬਦੀਲੀ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਦੁਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਵੀ ਦੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਵਿੱਚ 440 ਐੱਮਐੱਲਡੀ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਾਲੇ ਵਾਟਰ ਟ੍ਰੀਟਮੈਂਟ ਪਲਾਂਟ (ਡਬਲਿਊਟੀਪੀ) ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ, 112.7 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਟਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਲਾਈਨਾਂ ਵਿਛਾਉਣੀਆਂ, ਓਵਰਹੈੱਡ ਸਰਵਿਸ ਰਿਜ਼ਰਵੇਅਰ (ਓਐਚਐਸਆਰ) ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਮੁੜ ਬਣਾਉਣੇ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੁਲਾਂਕਣ (ਈਐੱਸਆਈਏ) ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਾਤਾਵਰਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਯੋਜਨਾਵਾਂ (ਐਨਵਾਇਰਮੈਂਟਲ ਐਂਡ ਸੋਸ਼ਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਪਲੈਨਜ਼) ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਈਐੱਸਆਈਏ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਵਾਤਾਵਰਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਦੱਸਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਬੇਸਲਾਈਨ ਵਾਤਾਵਰਨ ਸਬੰਧੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ, ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਮਕਸਦ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਲਈ ਟਿਕਾਊ ਵਾਤਾਵਰਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਤੀਜੇ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

੨) ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਗੰਦਗੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਿਕਾਸੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਅਪਗ੍ਰੇਡ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਸਤਹੀ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨੁਕਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ: 1) ਜਲ ਸਰੋਤ ਪਰਿਵਰਤਨ: ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਤੋਂ ਮੈਨ ਬ੍ਰਾਂਚ ਲੋਅਰ (ਐੱਮਬੀਐੱਲ) ਨਹਿਰ ਰਾਹੀਂ ਨਹਿਰ ਆਧਾਰਿਤ ਸਤਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ (2) ਵਾਟਰ ਟ੍ਰੀਟਮੈਂਟ ਪਲਾਂਟ (ਡਬਲਿਊਟੀਪੀ): ਐੱਮਬੀਐੱਲ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਏਅਰੇਸ਼ਨ, ਕੋਗੁਲੇਸ਼ਨ, ਫਲੋਕੂਲੇਸ਼ਨ, ਸੈਡੀਮੈਂਟੇਸ਼ਨ, ਫਿਲਟਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕਲੋਰੀਨੇਸ਼ਨ ਸਮੇਤ ਕਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੋਧਣ ਲਈ ਪਿੰਡ ਵੱਲੂ ਵਿੱਚ 440 ਐੱਮਐੱਲਡੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਾਲਾ ਡਬਲਿਊਟੀਪੀ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨਾ, (3) ਟਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਨੈੱਟਵਰਕ: 100 ਮਿਲੀਮੀਟਰ ਤੋਂ 1728 ਮਿਲੀਮੀਟਰ ਤੱਕ ਦੇ ਵਿਆਸ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਈਪਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਜੋ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡਕਟਾਈਲ ਆਇਰਨ (ਡੀਆਈ) ਅਤੇ ਸਟੀਲ ਤੋਂ ਬਣੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਰਾਹੀਂ 112.7 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਟਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਨੈੱਟਵਰਕ ਜ਼ਰੀਏ ਡਬਲਿਊਟੀਪੀ ਤੋਂ ਓਵਰਹੈੱਡ ਸਰਵਿਸ ਰਿਜ਼ਰਵੇਅਰਜ਼ (ਓਐਚਐਸਆਰ) ਤੱਕ ਟਰੀਟਡ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਪੰਪ ਕਰਨਾ, (4) ਕੀਟਾਨੂ-ਰਹਿਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ: ਅਣਸੋਧੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਅਣੂ ਵਿਗਿਆਨ (ਮਾਈਕਰੋਬਾਇਓਲੋਜੀਕਲ) ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇਨਲੇਟ ਚੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਲੋਰੀਨੇਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਨੈੱਟਵਰਕ ਵਿੱਚ ਨਿਰੰਤਰ ਪਾਣੀ ਸੋਧਣ ਲਈ ਮਿਆਰੀ ਕਲੋਰੀਨੇਸ਼ਨ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ, (5) ਓਵਰਹੈੱਡ ਸਰਵਿਸ ਰਿਜ਼ਰਵੇਅਰ (ਓਐਚਐਸਆਰ): ਉੱਤਰੀ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਜ਼ੋਨਾਂ ਵਿੱਚ 1 ਐੱਮਐੱਲ ਤੋਂ 4 ਐੱਮਐੱਲ ਤੱਕ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਾਲੇ 88 ਓਐਚਐਸਆਰ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨਾ, ਲਗਭਗ 17 ਓਐਚਐਸਆਰ ਨੂੰ ਢਾਂਚਾ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲ ਵੰਡ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਟੋਰੇਜ ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਸਟੇਜਿੰਗ ਉਚਾਈ ਵਧਾਉਣਾ, (6) ਵਾਟਰ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਰੀਅਲ-ਟਾਈਮ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰੀ ਕੰਟਰੋਲ ਐਂਡ ਡੇਟਾ ਐਕਿਊਇਜ਼ੀਸ਼ਨ (ਐੱਸਸੀਏਡੀਏ) ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਡੇਟਾ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਅਤੇ ਲੀਕੇਜ਼ ਦਾ ਪਤਾ ਲਾਉਣ ਲਈ ਜੀਪੀਆਰਐਸ/ਜੀਐੱਸਐੱਮ ਵਾਇਰਲੈੱਸ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਧਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ, ਪਾਣੀ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅੱਪਗਰੇਡਾਂ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਨਿਗਰਾਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਲਈ ਟਿਕਾਊ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ।

੩) ਵਾਤਾਵਰਨ, ਜੰਗਲਾਤ ਅਤੇ ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਮੰਤਰਾਲੇ (ਐੱਮਓਈਐਫ ਐਂਡ ਸੀਸੀ) ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ 2006 ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੁਲਾਂਕਣ (ਈਆਈਏ) ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ 1 ਵਿੱਚ

ਸੂਚੀਬੱਧ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਤਾਵਰਨ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਬਲਕ ਵਾਟਰ ਸਪਲਾਈ ਸਕੀਮ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਾਟਰ ਟਰੀਟਮੈਂਟ ਪਲਾਂਟਾਂ (ਡਬਲਿਊਟੀਪੀ), ਟਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਲਾਈਨਾਂ ਵਿਛਾਉਣ ਅਤੇ ਓਵਰਹੈੱਡ ਸਰਵਿਸ ਰਿਜ਼ਰਵਾਇਰਸ (ਓਐੱਚਐੱਸਆਰ) ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਈਆਈਏ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 2006 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਵੱਲੋਂ ਫੰਡ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਢਾਂਚੇ (ਈਐੱਸਐੱਫ) 2018 ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਈਐੱਸਆਈਏ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

੪) ਮੁੱਢਲਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਲ ਭੰਡਾਰਨ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਘੱਟ ਮੀਂਹ ਪੈਣਾ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਘੱਟ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਤਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਪਹੁੰਚ ਦਾ ਕਾਰਨ ਜੰਗਲ ਘਟਣੇ, ਕੁਦਰਤੀ ਸਤਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਭੂਗੋਲਿਕ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਸੀਮਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਖੇਤਰ ਦੀ ਭੂਗੋਲਿਕ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਭੂ-ਵਿਗਿਆਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਰਤੋਂ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਤਹ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ ਅਤੇ ਜਲਵਾਯੂ ਦੀਆਂ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕੁਝ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਤਹੀ ਜਲ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਸੀਮਤ ਉਪਲਬਧਤਾ ਕਾਰਨ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਤੇਜ਼ ਨਿਕਾਸੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭੌਤਿਕ ਜਾਂ ਆਰਥਿਕ ਬਦਲ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਡਬਲਿਊਟੀਪੀ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ 40 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਓਐੱਚਐੱਸਆਰ (88 ਨੰਬਰ) ਅਤੇ 112.7 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦਾ ਟ੍ਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਨੈੱਟਵਰਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਪੁਰਾਤੱਤਵ ਸਰਵੇਖਣ (ਏਐੱਸਆਈ) ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਪੁਰਾਤੱਤਵ ਸਮਾਰਕਾਂ ਰਾਮ ਬਾਗ ਗੇਟ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਮਰ ਪੈਲੇਸ ਦੀ ਵੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

੫) ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਬਲਕ ਵਾਟਰ ਸਪਲਾਈ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਨ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੁਲਾਂਕਣ ਇਸ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸਾਰੀ, ਸੰਚਾਲਨ ਅਤੇ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਉਸਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੜਾਅ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੇ ਪੌਦੇ ਜਾਂ ਦਰੱਖਤ ਹਟਾਉਣਾ ਅਤੇ ਉਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣਾ ਅਤੇ ਲਿਜਾਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ, ਵਾਤਾਵਰਨ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ, ਆਵਾਜ਼ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਰਾਸਤੀ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਜਗ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਕਰਨਾ, ਵਾਟਰ ਟਰੀਟਮੈਂਟ ਪਲਾਂਟਾਂ (ਡਬਲਿਊਟੀਪੀਜ਼) ਦੀ ਉਸਾਰੀ, ਟ੍ਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਲਾਈਨਾਂ ਵਿਛਾਉਣ ਅਤੇ ਓਵਰਹੈੱਡ ਸਟੋਰੇਜ ਰਿਜ਼ਰਵੇਅਰਾਂ (ਓਐੱਚਐੱਸਆਰਜ਼) ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਤੇ ਤੋੜਨ ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ, ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ, ਸ਼ੋਰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ, ਕੰਪਨ, ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਸਤਹੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਦੁਸ਼ਿਤਤਾ, ਮਿੱਟੀ ਖੁਰਨੀ, ਵਾਤਾਵਰਨ ਸਰੋਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸੰਚਾਲਨ ਅਤੇ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਪੜਾਅ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਗੰਦਗੀ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ, ਕੂੜਾ ਅਤੇ ਸੀਵਰੇਜ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ, ਸਤਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਕੱਢਣਾ, ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਅਤੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਸ਼ੋਰ ਅਤੇ ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਵਧਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਵਾਤਾਵਰਨ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿਗਾੜ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਨ 'ਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਸੰਭਾਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਕਾਰਨ 'ਵੱਡੇ ਜੋਖਮ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਐਨਵਾਇਰਮੈਂਟ ਸੋਸ਼ਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਪਲਾਨ (ਈਐੱਸਐੱਮਪੀ) ਦੇ ਉਪਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜੋਖਮਾਂ ਨੂੰ 'ਦਰਮਿਆਨੇ ਜੋਖਮ' ਤੱਕ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਨਤੀਜੇ ਲਿਆਉਣਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਰਤੋਂ ਘਟਾਉਣਾ, ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਵਧਾਉਣਾ, ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ (ਯੂਐੱਲਬੀਜ਼) ਲਈ ਮਾਲੀਆ ਵਧਾਉਣਾ ਅਤੇ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

੬) ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੁਲਾਂਕਣ ਇਸਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਸਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੜਾਅ ਦੌਰਾਨ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਗੱਲਬਾਤ

ਰਾਹੀਂ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਇੱਛੁਕ ਮੁੜ ਵਸੋਬੇ ਦੇ ਜੋਖਮਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਓਐੱਚਐੱਸਆਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਤੋਂ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਹਜ ਦੇ ਨਿਘਾਰ ਅਤੇ ਸੀਮਤ ਮਨੋਰੰਜਨ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਟ੍ਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਲਾਈਨ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੜਕ ਖਾਲੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਦੇਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਪੜਾਅ ਦੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਕ ਸਰੋਤਾਂ 'ਤੇ ਤਣਾਅ, ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਤਣਾਅ, ਕਾਮਿਆਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਖਤਰੇ, ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਕੈਂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿੰਗ-ਅਧਾਰਤ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਉਸਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਗੜਬੜੀਆਂ ਕਾਰਨ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸੰਚਾਲਨ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਤੋਂ ਘਰੇਲੂ ਆਮਦਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਖਤਰਨਾਕ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੋਂ ਸਿਹਤ ਖਤਰੇ ਤੇ ਕੋਵਿਡ -19 ਵਰਗੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਖਤਰੇ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਬਣੀ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਜਦੋਂ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਜੀਵਨ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਲਾਭਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨਤ ਸੁਧਾਰਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਉਪਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਮਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

2) ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੇ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਸਮਝ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ। ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਧਿਰਾਂ, ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਗਰੁੱਪਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇਲਾਕਿਆਂ ਅਤੇ ਸੈਕਟਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਧੂੜ-ਮਿੱਟੀ ਖਤਮ ਕਰਨੀ, ਢਾਹੁਣ ਅਤੇ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਪੜਾਵਾਂ ਦੌਰਾਨ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਸਮਰਥਨ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਲਿੰਗ-ਅਧਾਰਤ ਹਿੰਸਾ ਬਾਰੇ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਜੋਖਮ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਅਨੁਕੂਲ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀਆਂ ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਪਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਹਜ ਦੇ ਵਿਗਾੜ ਕਾਰਨ ਕੁਝ ਓਐੱਚਐੱਸਆਰ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ। ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੁਕੂਲ ਸਨ ਪਰ ਭਾਈਚਾਰਕ ਏਕੀਕਰਨ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

੮) ਈਐੱਸਆਈਏ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਵਾਤਾਵਰਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਯੋਜਨਾ (ਈਐੱਸਐੱਮਪੀ) ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਵਾਤਾਵਰਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਘਾਰ ਦੇ ਉਪਾਅ ਤਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਹਰ ਰਾਹਤ/ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਪਛਾਣ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਈਐੱਸਆਈਏ ਨੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣ ਦੀ ਵੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਈਐੱਸਐੱਮਪੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਮਾਪ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਬਾਰੰਬਾਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਮਾਪਣਯੋਗ ਨਿਗਰਾਨੀ ਸੂਚਕ ਹਨ। ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਕਪੈਸਟੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਈਐੱਸਐੱਮਪੀ ਦਾ ਬਜਟ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦਾ ਲਗਭਗ 1 ਤੋਂ 1.5 ਫੀਸਦ ਹਿੱਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

੯) ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਢਾਂਚੇ ਨਾਲ ਜੁੜੀ 'ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਰਣਨੀਤੀ' ਅਤੇ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਢਾਂਚਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਚੱਕਰ ਦੌਰਾਨ ਨਿਰੰਤਰ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਉਲੀਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਧਿਰਾਂ (ਪੀਏਪੀਜ਼), ਕਮਜ਼ੋਰ ਗਰੁੱਪ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਤੱਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਾਧਨਾਂ ਅਤੇ ਢੰਗਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ, ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਲਈ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਰਣਨੀਤੀ ਵਿੱਚ

ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸਾਰੀ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਪੜਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

੧੦) ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਣ ਵਿਧੀ (ਜੀਆਰਐੱਮ) ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਾਤਾਵਰਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਤੁਰੰਤ ਦੂਰ ਕਰਨੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਇੱਕ ਢਾਂਚਾਗਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੱਲ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਣ ਕਮੇਟੀ (ਜੀਆਰਸੀ) ਦਾ ਦਖਲ ਅਤੇ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਪਰਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲਿਜਾਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਧੀ ਪਹੁੰਚਯੋਗਤਾ, ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਨਬੇੜੇ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ 'ਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

੧੧) ਸੰਸਥਾਗਤ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੂਬਾ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸੀਪਲ ਇਨਫਰਾਸਟ੍ਰਕਚਰ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਪੀਐੱਮਆਈਡੀਸੀ) ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਐੱਮਸੀਏ) ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਸੂਬਾ ਰਾਜ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਯੂਨਿਟ (ਪੀਐੱਮਯੂ) ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਇੰਪਲੀਮੈਂਟੇਸ਼ਨ ਯੂਨਿਟ (ਪੀਆਈਯੂ) ਰਾਹੀਂ ਈਐੱਸਐੱਮਪੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਾਤਾਵਰਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਯੋਜਨਾ (ਈਐੱਸਐੱਮਪੀ) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਅਮਲ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪੀਆਈਯੂ ਦੇ ਨਿਗਰਾਨ ਇੰਜੀਨੀਅਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਤਾਵਰਨ, ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਕਾਸ, ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਮਾਹਿਰਾਂ ਸਣੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਢਾਂਚਾ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਨ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਅਮਲ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਟਿਕਾਊ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਭਲਾਈ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਵਾਤਾਵਰਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਪਹਿਲੂਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਤੇ ਏਆਈਆਈਬੀ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪੀਐੱਮਯੂ, ਪੀਐੱਮਆਈਡੀਸੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ।